

Rapport C 1999:13**L-05/99**

Rapporten färdigställd 1999-03-25

<i>Luftfartyg: registrering och typ</i>	SE-KYF, SAAB 91B
<i>Ägare/Innehavare</i>	Vapnö Flygklubb, Box 516, Flygvapnets Halmstadsskolor, 301 80 Halmstad
<i>Tidpunkt för händelsen</i>	1999-01-30, ca kl. 16.00 i dagsljus <i>Ann:</i> All tidsangivelse avser svensk normaltids (SNT) = UTC + 1 timme
<i>Plats</i>	Halmstad/F14 flygplats, N län, (pos 5641N 1249E; 31 m över havet)
<i>Typ av flygning</i>	Privat
<i>Väder</i>	Väder analys av SMHI kl.15.45: nordvästlig vind ca 5 knop, sikt god, inga moln under 5 000 fot, temp./daggpunkt ca -3/-5 °C, QNH 1039 hPa
<i>Antal ombord: besättning</i>	1
<i>passagerare</i>	-
<i>Personskador</i>	Inga
<i>Skador på luftfartyget</i>	Begränsade
<i>Andra skador</i>	Inga
<i>Förarens ålder, certifikat</i>	78 år, A
<i>Förarens totala flygtid</i>	4 866 timmar, varav 90 timmar på typen
<i>Förarens flygtid de senaste 90 dagarna</i>	8 timmar, samtliga på typen
<i>Antal landningar de senaste 90 dagarna</i>	14

Olyckan har undersökts av Statens haverikommission (SHK) som företrätts av S-E Sigfridsson, ordförande, Monica J Wismar, operativ utredningschef och Henrik Elinder, teknisk utredningschef.

Undersökningen har följts av Luftfartsverket genom Lars Jonsson.

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Händelseförlopp m.m.

Föraren startade kl. 14.39 på Halmstad/F14 flygplats bana 01 för en flygning i området. Efter en timme och tjugo minuter återvände han till flygplatsen för landning. Han valde att göra en ILS¹-inflygning på bana 19. När han etablerat flygplanet på inflygningslinjen och glidbanan fällde han ut landstället och ansatte ett steg klaff. Under inflygningen noterade han att lampan för landstället, som visar om det är utfällt och låst, visade rött. Han reflekterade inte på detta utan koncentrerade sig på instrumentlandningen. För att minska taxningssträckan efter landningen valde han att sätta flygplanet 1 200 meter in på banan. Efter sättningen höll han upp flygplanets nosen för att nyttja aerodynamisk broms-

---

¹ ILS – Instrument landing system

fekt. När han sedan sänkte nosen fälldes noshjulet in och flygplanet tippade framåt på nosen. Det kanade åt höger i en svag sväng mot bankanten och stannade efter ca 75 meter. Föraren fick inga skador och kunde själv lämna flygplanet.

Flygplatsens trafikledningstorn var obemannat men brandberedskap upprätthölls. Brandpersonalen observerade händelsen och kom till platsen efter några minuter.

Skador uppstod på propellern, nosstället och flygplanets undersida.

När föraren efter landningen kontrollerade landställsspakens läge konstaterade han att den inte hade förts till sitt ändläge och låsts där.

Landstället manövreras manuellt med en spak mellan förarstolarna. Spaken spärras i UT- respektive IN -läge med en fjäderbelastad låstapp som manövreras genom vridning av spakhandtaget. Landställets läge och låsning indikeras dels mekaniskt genom spakens och handtagets läge, dels elektriskt genom en indikeringslampa på instrumentpanelen som lyser grönt när stället är ute och låst. Vidare finns en röd varningslampa som tänds om gasavdrag sker när landstället inte är utfällt och låst. På denna flygplansindivid har den röda varningslampan kompletterats med en ljudsignal som ljuder när lampan lyser. Något tekniskt fel har efter olyckan inte hittats på landställsmekanismen eller dess indikeringsystem.

Utlåtande

Föraren konstaterade själv att han inte hade låst landställsspaken före landningen. Han minns också att han inte reagerade på den röda varningslampan under inflygningen och uppenbarligen inte heller på ljudsignalen. Bidragande till dessa misstag under landningen kan ha varit att själva instrumentlandningen krävde hela hans uppmärksamhet.

Olyckan orsakades av att föraren inte hade låst landställsspaken och inte reagerade på de varningssignaler som aktiverades före landningen.